

34 . Târgoviște | Județ: Dâmbovița | Punct: Curtea Domnească | Anul: 2014

Anul: 2014

Cod RAN: 65351.19

Perioade: Evul Mediu

Epoci: Epoca medievală timpurie, Epoca medievală târzie

Tipuri sit: exploatare/carieră, locuire militară

Categorii sit: Domestic, Religios, ritual și funerar, Apărare (construcții defensive)

Autori: Denis Căprăroiu, Ovidiu Cârșina, Felician Cheosea, Petru Virgil Diaconescu, Ana Ilie, Mihai Năstase, Gheorghe Olteanu, Minodora Cârșiumaru, Florin Gabriel Petrică

Instituții: Universitatea "Valahia", Târgoviște, Complexul Național Muzeal "Curtea Domnească", Târgoviște, Complexul Național Muzeal "Curtea Domnească", Târgoviște, Complexul Național Muzeal "Curtea Domnească", Târgoviște, Complexul Național Muzeal "Curtea Domnească", Târgoviște, Complexul Național Muzeal "Curtea Domnească", Târgoviște, Complexul Național Muzeal "Curtea Domnească", Târgoviște, Complexul Național Muzeal "Curtea Domnească", Târgoviște, Complexul Național Muzeal "Curtea Domnească", Târgoviște

Raport

Curtea Domnească din Târgoviște, cea mai vastă și cea mai bine conservată din spațiul românesc, bine cunoscută în documentele de epocă, a beneficiat în anii ultimului secol de ample investigații arheologice, studii de arhitectură, artă, articole și chiar lucrări monografice.

Din această perspectivă s-ar putea conchide cu ușurință ca ceea ce era de spus s-a afirmat deja, concluzie, care suferă, însă, de un grad mare de superficialitate. Începută în 1934 o dată cu investigațiile lui Virgil Drăghiceanu, reluată în 1954 și continuată până în prezent, cercetarea a suferit de anumite neîmpliniri: campanii de cercetare rămase inedite și până în ziua de azi sau publicate târziu, inexistența unei ridicări topografice până 1975, gestiunea neunitară a arhivei grafice, topometrice, fotografice și a patrimoniului mobil, toate aflate în mai multe instituții de profil și chiar prezența pe sit în același timp a unui număr prea mare de arheologi (de exemplu, în 1986 au fost numai puțin de 12). Nu trebuie totuși trecut cu vederea faptul că, în final, sub conducerea responsabilului de șantier Nicolae Constantinescu (1961 - 1986) a apărut un studiu monografic asupra ansamblului. Complexitatea problematicei a rămas, așa cum recunosc chiar și cei care și-au legat perioade consistente activitatea profesională de cercetarea curții domnești târgoviștene.

Factorul determinant în apariția unei reședințe domnești la Târgoviște în a doua jumătate a secolului al XIV-lea, a fost comerțul legat de "drumul Câmpulungului", care lega centrul Europei de gurile Dunării, nordul Mării Negre și de aici mai de departe de Orientul Mijlociu, respectiv spre 1400, "drumul Giurgiului", care conecta Târgoviște de sus menționatul port la Dunăre și, implicit, de Peninsula Balcanică și Constantinopol.

Nu insistăm asupra istoricului investigațiilor arheologice, nu numai din motivul că acesta ar ocupa o parte consistentă ci și pentru că a apărut, pe larg, în ultima lucrare monografică dedicată

Curții Domnești din Târgoviște²⁸.

Perimetrul cercetat în anul 2014, pe care îl avem, de altfel, în vedere și pentru anul 2015, respectiv Biserica-paraclis, Turnul Chindiei și prima incintă de piatră a beneficiat de investigații încă din 1934, când secretarul Comisiunii Monumentelor Istorice, Virgil Drăghiceanu, a degajat biserica și casa de secol XV (Casa 2). După preluarea obiectivului de către Direcția Monumentelor Istorice, în 1961, încep lucrări ample de cercetare impuse și de proiectul de restaurare. Perimetrul s-a aflat în atenția grupului de cercetare condus de arheologul Nicolae Constantinescu, din partea Institutului de Arheologie din București, în timpul campaniilor din anii 1961, 1964 – 1965, 1976, 1981 și 1986, respectiv de arheolog Gheorghe I.

Cantacuzino, din partea Direcția Monumentelor Istorice, în anii 1966 – 1967 și 1974(29). Un sondaj pe incinta de secol XV a fost întreprins de Petru Diaconescu, în anul 2008(30).

Din punct de vedere științific, deși, așa cum am arătat deja, monumentele respective au beneficiat de atenție încă de la începuturile activității arheologice în fosta reședință domnească de la Târgoviște totuși rezultatele nu au fost încă, pe măsura efortului investit. După numai puțin de 15 campanii de cercetare nu dispunem încă de o imagine clară asupra începuturilor reședinței domnești, a succesiunii temporale a primelor edificii ridicate aici.

Se afirma în 1965 și 1969 că undeva la sfârșitul secolului al XIV-lea și la începutul secolului următor, în timpul domniei voievodului Mircea cel Bătrân, exista, la Târgoviște, în partea de nord-est a orașului o casă domnească. Lângă ea se afla un paraclis, iar de jur împrejur se înălța un zid de incintă³¹. Cu privire la momentul construcției Turnului Chindiei: "... datează din a doua jumătate a secolului al XV-lea și poate fi identificat cu acel castel pe care îl vedea Ștefan Bathory la 11 noiembrie 1476"³². Mai departe: "în timpul deceniilor de domnie ale lui Mircea cel Bătrân... se ridică o casă domnească, având în preajmă o biserică-paraclis, cuprinse în cadrul unei incinte restrânse, înconjurată de un zid de piatră"³³.

Este adevărat că cercetările ulterioare, în special, campania de cercetări arheologice din 1986, duc la descoperiri importante, respectiv așa numita Casa 1. Autorul (mai puțin autorii) consideră: "Deși arheologic/stratigrafic, lipsesc observațiile referitoare la stratul propriu-zis, de construcție al Casei 1, totuși, cel puțin la V de aceasta se vedește – în faza folosire – o amenajare a terenului, o înălțare cu c. 0,30 m (prundiș, lut brun-roșcat, prin săparea pivniței, în amestec cu fragmente de cărămizi iar deasupra un strat subțire de nisip fin, situat – 1,70 m... Pe scara timpului și a locului, acesta este nivelul de călcare, la c. 1400, când se ridică nucleu Curții Vechi din Târgoviște"³⁴. Despre biserică- paraclis: "De reținut: spre E, noul edificiu religios, s-a fundat pe u strat masiv de moloz, masat sau amestecat cu pământ și prundiș – molozul provenit desigur din demolarea Loc "A", eventual și a altor construcții – v. pl/3,5 – 8 umpluturi de 3 – 4 m grosime, care au modificat din vechime marginea terasei către Ialomița, inclusiv,

apoi, prin demolările ținând de Casa 1, șubrezind astfel terenul prin apele de șiroire. Se explică, așadar, de ce paraclisul curții a necesitat reparații/refaceri mai ales la încăperea altarului cum probează masivul de zidărie adosat spre S de axul altarului..."³⁵.

Mai adăugăm observațiile legate de Turnul Chindiei care: "se profila, încă din 1961, ca un fel de subiect enigmă..."³⁶, autorii ferindu-se de a specifica fără echivoc momentul construcției și mulțumindu-se doar în a relua părerea arhitectului Cr. Moisescu:

Note

- 28. N. Constantinescu (coordonador), Corneliu Ionescu, Petru Diaconescu, Venera Rădulescu, Târgoviște. Reședință Voievodală – 1400 – 1700. Cercetări arheologice (1961 - 1986), Târgoviște, ed. Cetatea de Scaun, 2009, p. 9 – 12, p. 87 – 92.

29. Ibidem, p. 157 – 179.

30. Petru Virgil Diaconescu, Gheorghe Olteanu, Mihai-Claudiu Năstase, Florin-Gabriel Petrică, Curtea Domnească din Târgoviște, Cercetări arheologice 2008 – 2010, Argeșis, Studii și Comunicări, seria Istorie, XIX, 2010, p. 112 și pl. 4

31. Nicolae Constantinescu, Cristian Moisescu, Curtea Domnească din Târgoviște, ed. Meridiane, București, 1969, p. 12.

32. Nicolae Constantinescu, Cristian Moisescu, Curtea Domnească din Târgoviște, ed. Meridiane, București, 1969, p. 12.

33. Ibidem, p. 17.

34. Nicolae Constantinescu (coordonador), Corneliu Ionescu, Petru Diaconescu, Venera Rădulescu, op. cit., p. 94.

35. Ibidem, p. 95

36. Idem Ibidem, p. 97.

37. Cristian Moisescu, Târgoviște. Monumente istorice și de artă, ed. Meridiane, București, 1974, p. 54.

-
38. Ștefan Balș, Rodica Mănciulescu, Un tip neobișnuit de pridvor în arhitectura veche din Muntenia, în Buletinul Monumentelor Istorice, București, 1971, p. 78 și fig. 6
39. Identificarea descoperirilor numismatice dr. Irina Cîrstina.
40. N. Constantinescu (coordonador), Corneliu Ionescu, Petru Diaconescu, Venera Rădulescu, op. cit, p. 61 și notele de la 79 la 83.
41. Ibidem, p. 60. Ghe. I Cantacuzino, Date arheologice în legătură cu cronologia unor construcții ale Curții Domnești din Târgoviște, în Monumente Istorice – Studii și lucrări de restaurare, 3, București, 1969, p. 147 – 151.
42. Ghe. I Cantacuzino, Date arheologice în legătură cu cronologia unor construcții ale Curții Domnești din Târgoviște, în Monumente Istorice – Studii și lucrări de restaurare, 3, București, 1969, p. 147 – 151.
43. Călători străini despre țările române, III, 1968, p. 630 – 631.
44. Petru Diaconescu, Arheologia habitatului urban târgoviștea. Secolele XIV – XVIII, Târgoviște, 2009, p. 13, 16 – 18
45. Gabriel Mihăescu, Eugen Fruchter, Curtea domnească din Târgoviște, București, 1986, fig. 14
46. N. Constantinescu (coordonador), Corneliu Ionescu, Petru Diaconescu, Venera Rădulescu, op. cit, p. 92 – 93, fig. 46
47. Potrivit observației avansate de arh. Corneliu Ionescu, membru al colectivului de cercetare din campania 1986 după care Casa 1, pe baza nivelului de incendiere observat în gârlici a fost precedată de o alta, cea de-a doua din piatră și zidărie, urmând planul primei clădiri ridicată din lemn (în acest caz ne punem problema logică nu în primul rând când eu fost construite și ci mai ales pentru cine n.n.), Corneliu Ionescu, Resturarea Casei „Nifon” din cadrul mănăstirii Stelea – Târgoviște, în Revista Monumentelor Istorice, 1991, 1, p. 72, nota 19.
-

Informații suplimentare online

[Raportul 5352 din cronică.cimec.ro](http://raportul5352.din.cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](http://localizare.pe.harta.folosind.Mapserver.Cimec.ro)
